

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

FEN- EDEBİYAT FAKÜLTESİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

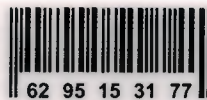
KIBRIS SEFERİNE AİT RESMİ VESİKALAR

MEHMET EMİN KAYA

20021055 4-B

YRD. DOÇ. DR. ALİ EFDAL ÖZKUL

LEFKOŞA 2006

İçindekiler

1.Önsöz.....	2
2.Donanma noksanını ne sûretle ikmâl edeceğine dâir Kaptan Paşaya yazılan hüküm.....	3
3.Kıbrıs'a barut gönderilmesi için Halep Defterdârına yazılan hüküm.....	5
4.Mevcut kuvvetin yetişmeyeceğine dair Mustafa Paşa dan gelen mektup üzerine yazılan hüküm	5
5.Mağusa Kalesinin fethi için Mustafa Paşa nın alacağı tertibata rağmen hüküm	6
6.Şam'dan Kıbrıs'a emirsiz giden askerler hakkında yapılacak muameleye dair hüküm ..	8
7.Donanma ahvaline malumat vermesi için vezir Pertev Paşa ya yazılan hüküm.....	9
8.Mağusa kalasının fethine memur olduğuna dair kapudan paşaya yazılan hüküm	9
9.Donanmaya barut gönderildiğine dair bir Pertev Paşa'ya yazılan hüküm.....	11
10. Düşman esirlerinde alınan malumat kendisine tebliğ edilerek ne yolda hareket etmesi lazım geleceğine dair bir Pertev Paşa'ya hüküm.....	12
11. Çeviride geçen isimler hakkında bilgi.....	13
12. indeks.....	17

ÖNSÖZ

Bu kitapta çeşitli tarihlerde Tunus ve Kıbrıs Seferi üzerine yapılan hazırlıkların vesikaları toplanmıştır. Bu hazırlıklar sırasında ismi geçen kişiler ve yerler zikredilmiştir.

95 sayfalık bu kitap ,mektupların birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. 40.sayfadan 52. sayfaya kadar olan çevirisi yapılmıştır.

İçerik olarak kısaca belirtmemiz gerekirse bu çalışmamızda savaş öncesi yapılan hazırlıklar (silah taşınması ,mühimmat tertibi, erzakların çeşitli adalardan toplatılması ve getirilmesi, savaş gemilerinin yapımı ve onarımı) fethedilen yerlerden sonra halka iyi muamele edilmesine dair hükümler, adilane muamele edilmesine dair hükümler,fethedilen yerlerdeki zarar görmüş mimari yapıların tamiri ve bakımına ilişkin hükümler, stratejik açıdan öneme haiz olan mevkiilerin saptanıp zabtedilmesine dair hükümler, fethedilen yerlerde fabrikalar kurulmasına dair hükümler.

Bu kitabın Türk tarihi ve kültürü için önemi ise şudur: Bütün medeni milletler kendi tarihi eserlerini bizzat okuyarak anlayacak bir seviyeye getirmek için çalıştıkları, lügat hazineleri ve tarih bilincini zenginleştirdikleri halde bizde tam tersi yapılmakta. Her yıl üniversiteye gelen öğrencilerin tarihi bilgileri gittikçe fakirleşmekte, lügat hazineleri gittikçe azalmaktadır. Kendi atalarının tarihini ve dilini bilmedikleri için ,bizim için son derece kıymetli eserleri okumaktan mahrum kalmaktadır. Bugün Türkiye’de profesörler arasında bile tarih kaynaklarına gidebilenlerin sayısı parmakla gösterilebilecek kadar azdır. Bu bakımdan Türk tarihinin bir kısmının aydınlatılması için bu tür eserler önem teşkil eder.

Eserin çevirisinde emeği geçen, başta Yrd. Doç. Dr. Ali Efdal Özkul’a ve öğrenci arkadaşlarımıza teşekkürü bir borç bilirim.

Kıbrıs Seferine Ait Resmi Vesikalar

12. bölümün devamı

Dahi mâ'adâ gemileri alıp vîrâk ve âlâtçı ve cenkçileri ve zevâd u zahîrleri bilcümle müetteb ve mükemmel düşman yüreğiyle veche gördüğümüz kimesneyi serdâr-ı tab'î gelip mu'acelen irsâl eyleyesiz. ki Donanma-ı Humâyûnuma melâkî olup onun gibi küfâr-ı hâkisârın donanma-ı hezimet-i âsârı her cânibe teveccüh ederse üzerine varıp kıbrıs'a geçmeğe yol vermeyip mukâbele ve mukâtele edip binneyetellahi ta'alî ele getirilip haklarından gelinmek bâbında ikdâm ve sâ'î ve ihtimâm üzere olalar. Emindir ki gayet bârî kalıp küfâr-ı bedgîrdâr ve i'dâdî-i tuğyân-ı âsârın donanma-ı hezimet şî'ârına inhizâm ve inkisâr-ı mukadder ve Cezayir ve deryâda vesâir deryâda envâ'-i feth ve zafer müyesser olup ve donanmaları münhezim olmakla kuvvet ve ferleri kalmayıp eğer fethe mübâşeret olunan Mağusa Kalesidir ve eğer dâir-i kala'i ve bekâ'idir, binneyetellahi ta'alî sühûletle feth u teshîri ve i'dâ-i bedreyin kahr u tedmîri ve habâset-i âlûdlarından memâlik ve vilâyetin tadhîr-i ihsân ve ahsân ve vechle müyyessir ola.

Fî 3 Şevâl 978

13

Donanma noksanını ne sûretle ikmâl edeceğine dâir Kaptan Paşaya yazolan hüküm:

Kaptan Paşaya hüküm ki,

Sedâ-i saddetime mektûb gönderip mâh-ı şevâlin 28'inci günü Sagîrler Limanına varılıp isminle mezbûr limanda iki gün ikâmet olunup ondan Sakıza varılıp Sancakbeyi hazırdâm-ı aza ile mülâkât olunduğun ve müşârulileyh kendi başterdası ile sekiz geminin kürekçileri ve âlâtçıları mükemmel olup iki geminin kürekçi ve âlâtçısı noksan üzere olduğun ve Eğriboz Beyi kendi Muhammed Daim ile bile gidip lâkin müşârulileyh Muhammed Daim üzrenin yediğine hastalık ulaşıp evvel dahi noksan üzere olmakla Eğribozda kaldığın ve Sakız Beyi hazırdâm üzre Giritten henûz haber alındığını bildirmişsin. Bu bâbda her ne denilmiş ise biltamâm ma'llûm-ı şerîfim olmuştur. İmdi Mora-i sedâ-i saddetime mektûb gönderip küfâr-ı hâkisârın 30 pâre gemileri Giritte olup zahireye-i ziyâde müzâyika üzre olmağın zikr olunan 30 kıt'a gemilerin donatıp fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidleri Eğribozdan ve aşağılardan zahîre ile gelen rencber gemilerini almak üzere olduklarını bildirmiş. Öyle olsa bundan ikdâm-ı evvel-i cânibe teveccüh olunduk da Donanma-yı Hümâyûn dışarı çıkınca ve mukaddimen içeriye

geldiğinizde İskenderiye Beyi yanında alıkonulan Yeniçeri ile 15 kıt'a gemi alıkoyup münâsib gördüğünüz serdâr ile muhafâzaya ta'în olunmak emr olunmuş idi. Evvel Emr-i Şerîfin mûcibince hâlen dahi Donanma-yı Hümâyûn dışarı çıkınca hizmet-i muhafâza 20 kıt'a gemi kalıp etrafı ve civârı hıfz ve harâset eylemek mühimmât-ı din ve devletten olunmağın buyurdum ki mukaddime telmih olunduğu üzre İskenderiye Beyi alıkonulan Yeniçeri ile 15 pare gemi yedânda olan gemilerden 5 pare gemi dahi koşup deryâyı muhafazası içün ta'în ile eylesiz. Muhkem tembih eyleyesiz ki tamâmı basiret üzre olup kâh Eğriboz Kalası tarafına vurup yılğın gösterip ve kâhi evvel cabibte hıfz ve haraseti lazım olan yerleri görüp küfâr-ı hakisâr donanmasından recber gemilerle memalik-i mahruseye gaflet ile zarar ve gözünde ilîştirmekten ziyade ihtiras-ı ihtiyâd üzre olalar. Ve küfâr-ı hakisârın vâkıf olduğu ahbâr-ı sahihayı ilâm eylemekten hâli olmayasız. Müşârûlileyh hazır dâm azenin iki gemisi hâl-i noksan üzre kılmağa sebep nedir. Evvel cânibde turalacak gemilere kifâyet miktarı kürekçi salınmıştır. Şimdi yedek gemilere mikdâr-ı kürekçi vâsıl olmuştur. Henûz gelmeyen varsa telmih edip beruce-i istikcâl getirip gemileri teknil eder. Âlatçı olan hâlen evvel gemiler teknil için kürekçi ihrâc olunur diye mâliye-i câibten ahkâm-ı şerîfe irsâl olunmuştur. Zikr olunan gemileri donatmaya lâzım kürekçi ihrâc ettiresiniz ve Eğribozda kalanm yigirmi gemiyi donatmak için tenbih eyleyesiz.

-14-

Kıbrısa barut gönderilmesi için Halep Defterdârına yazılan hükm:

Halep Defterdârına hüküm ki,

Kıbrıs ceziresinde barut lâzım olmağın nikdar barut işlenirse Kıbrısa emr edip buyurdum ki dâr-ı vakit nikdar barut işlenirse alil'ülfür cezire-i Kıbrısa irsâl ve isâl etmek b3abından envâ-i sâî ve ihtimâm eyleyip ve nikdar-ı barut gönderilirse yazıp arz eyleyesin ve hazineyi dahi sâî eyleyip asitane-i saddetine irsâl eyleye sâî olasın. Barut cezireye ve hazine-i sidde-i saadetime vâsıl olmak mühim ve ihmâlden ziyâde hazır eyleyesin. 13 Şevâl 978 ve 70 kıt'a Müslimân kürekçileriyle mahlut-ı cemân 103 kıt'a kadırgalar gönderilip ve hâlen tershâne-i amiremnden gönderilecek iki kıt'a-i forsa ve 122 kıt'a gemiler Müslimân kürekçiler ile ve donatılıp mukaddime gönderilen ile hâlen irsâl olunacakla cem'ân 227 kıt'a çendır gemiler olup emr-i sabıkan-ı mûcibince inde muhafaza hizmetinde ve vesâir mühimat geçirmek için 15-20 paremi dahi ziyâdesi lâzım olur ve bilcümle müşârûlileyh idemallahi ta'ali iclâle yanında olan gemiler cümle 200 kıt'a olmaya kaç piyâde gemi gönderilmek iktiza ederse ol mikdar gemileri müşârûlileyhe gönderilip ma'adasın anda alıkoyup Rodos Sancağı

beyi Ahmed Dâm Azzeyi serdâr ta'în eyleyip ve meşr eyleyip ile vezireme irsâl olunacak gemiler Cezayir Beyler Beyisi ve Kapudâmın Ali Dâm İkbâle evvel canibde istihdâm lazımlar ve mühim olmayıp anda hazır olan Beyler Beyi emr-i kullarım bâbında ve eyer kala muharasında ve eyer sâir-i emrde fırsat elverip muhâl iktiza ettiğine göre hâsen iktifak ve tedarik eyleyip yekdil yekcihet olup anda olan Beyler Beyi vesâir emr eyleye kalanın fethi ve tezhiri ve küfar-ı hakisâr kahr ve tedmirinde envâr-ı müsa-i cemilin vücûda getiresin.

Fî Şevâl-i Mükerrerrem 978

-16-

Mevcut kuvvetin yetişmeyeceğine dair Mustafa Paşa dan gelen mektup üzerine yazılan hüküm

Vezir Mustafa Paşa ya hüküm ki :

Bu nedim-i iktam kış eyyemî erişti diye mermet ve ihlas için rodosa gönderilen viraklar ve kundaklar ve gemiler mermat ve kalafat olup veruce istiğcal cezire-i Kıbrıs irsab olunmak babında Rodos ve menteşe ve alaiye sancakları beyler beyleri ile ve derya muhafazasında olan imraya Giritte olan küffar-ı hakisar gemileri muhaffikat ve keffar ile fırsat bulup cezire-i Kıbrıs semtine tevciğ ederlerse babu muhafaza da iktam ve ihtimam edip basiret-i tâm üzre olasız diye defaetle tembih ve de'gide olup alet tevali ahkam-ı şerife irsalinden hali değilken mübarek ramazanın on dördüncü günde dergah a muallim çavuşlarından Hasan ziyade Kaderi ile seda-i sadetime mektubun varit olup küffar-ı hakisar gemilerinden bi nihaye sultan veziharı virakla memlu yirmi iki pare kadirga ile dört kıta parçe magusa limanına dahil olundukları haber ilam olunmağın muhafaza da olan zikr olunan emriye tekrar ahkam-ı şerif e gönderilip Rodos da olunan gemiler ile beruce-i istiğcar küffar-ı betfar gemilerini takip edip inayeti hakla ile getirip haklarından gelmeye Saî ve iktam eyleyesiz deyu tembih ve te'kit olunduğundan maada beruce isticam tersane-i amiremnden dahi bir miktar donanma tedarik ve ihzar olup gönderilmek saadetinde iken yine mahı mezburun on sekizinci günü dergah-ı malum müteferrikalarında faili zeydi macide ile tekrar seda-i saadetime bir mektup dahi gelip sabta ilama olunan yirmi iki parça kadar kadirgalının on ikisi ile beş kıta parça Magosa limanına dahil olup on iki yelkenli dahi yaka caniplerinde görüldü diye kaptanından mektup geldi ki ve asakir-i nusret-i mesir canın ve cidal üzre olmakla mecruh ve ve binecal olup asitane-i saadet-i eşyanından beluk halkı ve acemi olanı ve dinci asker gönderilmezse maslahat-ı tamam olmak ihtimali olmadığını eşar olunmuş dahi her neki beyan ve tahrir olunmuş ise nikayyer katmir payeyi serir-i saadet üseyyürüme arz ve taktir olup alî tafsir-i malum şerifin olmuştur.İmdi din ve devlete ırz ve namus saltanata

layık ve size varolan her ne ise tedarik ve ihsarında ve ihtimam ve beruce istihcali itmemi için itham olunup müşeru ileyhim emri ile mah-ı mezburun on dördüncü tekrarı muac ilen olanakları ile ahkam-ı şerife gönderilip bir an ve bir saat te'hir ve terahi etmeyip yanınızda mevcut olan gemiler ile beruce isticap muhal memure varıp küffar-ı hakıların eğer Magosa da olan gemileridir. Ve eğer Kıbrıs etrafında ceset-i vücu üzre olan kadırgalarıdır ve eğer gayridir tersane-i amiren kethudası ile bırakıp alıp gidip metres-i hizmetine varasınız. Andan maide baki kalan yeniçeri kuvvetlerine eğer levalar arasında muhafaza hizmetine ta'yin olunacak gemileri ve eğer Cezire-i Kıbrıs etrafına devran ve muhafaza için ta'yin olunan gemileri alı koymakta vece ve münasip gördükleriniz üzre ta'yin eyleyip alı koyup dahi eğer yeniçeri kollarından ve eğer ağlatıcı ve cenkcilerden hiçbir karaya taşra çıkamayıp muhafaza babında iktam ve ihtimam üzre olup dakika kuvvet olup eyleyemesiniz diye muhkem tenbih ve te'kide eyleyesiz. Hizmetlerinde basiret ve ihtimam üzre olup ve dakik-ı kuvvet meğer vecidesinden gaflet eyleyemesiz fi on dokuz şevvalü'l- mükerrem 978 –

17

Mağosa Kalesinin fethi için Mustafa Paşa'nın alacağı tertibata rağmen hüküm:

Vezir Mustafa Paşa ya hüküm ki:

Hala dergah-ı muallama mektup gönderip küffar-ı hâkısar hazelehümullah ı teali ile yevmil karar gemileri vafir cenkçi ve zehayir ile mübalağa virak Mağosa Kalesi ne konup 23 gün oturup derya yüzünde gezip kenarda bulunduklarını garet ettiklerini ve riayayı izlal eylemek ihtimali olmakla müraiş beylerbeyleriyle Lefkoşa hisarının muhafazasına muzafferdam ikbaleye muavenet için alıkoyup ve bazı emirayı sipahileriyle cezire muhafazasına irsal eyleyüp hıfz ve feraset ettirip asileri riayayı birleştirmeyip ama hisar içinde olan mal ve menal iskal ve iyalelerin gemilere tahmin eyleyip ramazan-ı mübareke 21.gününde olup gidip Girit ceziyesine ulaştırdıklarını ve ihsarda cenkçi virak ve zahire kaldığın tekrar virak ve cenkçi ve zahir getirmek üzre oldukların üzre gemiler gelmişti. Kalelerin virmek mukarrar idi. Ama gemiler gelmekle takviye bulup kalelerin bina ettiklerin ve sancak kethüdası Ahmet Zide Macide yi öte yakaya gönderip Rodos a ol ali haberler gönderildiğin ve Antalya gazisinin sana gönderdiği mektupta Ramazan ın 9.günü Rodos beyi Bali ve soluk Muhammed Dam azze hüma 24.kıta kadırga ile Messe Kalesine kıldıkları haberin ve ahkam-ı şerife mekatip ile tenvih olunduğun evvel canip hali kalmakla iki pare kadırgaların vilayeti nehb ve garet eyleyüp firar üzre olduğun ve küffar gemileri donanmay-ı hümayunumdan mukaddem varırsa viaya isyan edeceklerin bildirip dahi ol babda her ne ki tahrir ve beyan olunmuş ise nek bir ve takmir mağlum-ı şerifim olmuştur. İtti

virak Lodos a gönderilmeyüp kale şimdiye değin muhasara olmuş olunsa fil vaki küffar-ı hakisar kaleyi virmek mukarrer olduğuna ictibah yoktur.Bu babda taksirat ve suyu tedbir olunmuştur.Öyle olsa Rodos ve Sakız da derya muhafazası için İskenderiye ve Lodos beyleri Bali Muhammed Dâm azze hüma ile olan gemiler deruce isti'cal ol canibe varıp ilişmek için defaatıyla ahkam-ı şerife yazılıp irsal olunduğundan gayri kuvvece ile Kocaeli beyi gıyadam azzeyle Ramazan-ul mübareke 20.günü 20 kıta kadirga irsal olunup inşallah ankarip Cezayir beylerbeyi kapudâm alidâm ikbale ile dahi bir mukaddar donanmay-ı humayunun tedarik olunup eğer virak ve eğer vakur saburlu azimden her ne ise istemişlerse muacile irsal olunmak üzere olmağa buyurdum ki varidat da bu babda gerek ki mikyat olup asakir-i nüsret-i me'sir evkat-ı vechile zabıt eyleyip cezirenin hısf ve haraset lazım olan yerlerini evkatı ihtimam ile hıfz ettirip ve asakir-i islamın Magusa kalasının etrafından hali olmayıp ve bil cümle ol cevanipte dini mübine devlet-i ebet payurda payunda saaret-i rehine mutlak umurda veche münasip görüldüğü üzere bezl-i maktur eyleyip var kuvveti bavezi hamiyete götürüp küffar-ı hakisardan asakir zafer me'ser-i vesayir yerlere zarar ve me'sir e erıştirmeyip onun gibi kimiler varup erıştirdikte eğer anda olan küffar kimilerin götürmek ile itmam-ı maslahata saî ve ihtimam olunup iktifa olunursa cezireye lazım olup irsal olunan yad ve virak vesayir levazım ve mühimmatı muaccilen ihraç edip alıp dahi muşarül ileyh vezirin alemullahi tali ve celale yanında olan yüz otuz pari gemi iki yüz kıta ya erışmeye ne miktar gemi dahi lazım olursa o miktar gemileri dahi kapudanım da ikbali ile gönderesiz varıp nuşarun ileyh mulaki olup donanma-ı humayun bir yere gelip cümlesi yekdil ve yek cihet olup fettah-ı mutlak ve kadir-i hak hazretlerinin ulu inayetine tevekkül ve hazret-i seyyidel enam (asv) mücüzat-ı kesiratül berakatına tefsir ve ikram ve asharbu necabet âsarin vesayir evliyay-ı izamin ervahi şerifelerinden istihdam edip niyet-i gaza ve cihat ve samimi kalp ve hulus fevet ile küffar-ı tugyan asarin sefayin-i hezimet karineleri her yanda bulunursa tevakkuf eylemeyüp üzerlerine varup mukabele ve mukatele ve muharebe ve mücadele edüp ırz-ı namus din ve devlete mütaalik umurda veche ve münasip görüldüğü üzere bezm-i maktur vesayir nâmahsur eyleyeler amma eğer anda olan beylerbeyler ve emre akvallerin ile ittifa mumi ileyh kapudanın damı ikbale nin anda olması elbette lazım ve mühim olursa mumineyhi anda alı koyup muhafaza vesayir mühimmat için alı koyduğın gemilere Rodos sancağı beyi Ahmet Dam Azzeyi serdar edip gördüğünüz kimesneyi serdar tayin eyleyüp bir veche istigcal donanmay-ı hümayunun gemilerine irsal eyleyüp hadi anda olan beyler ve emr-i akvallerine vesayir asakir-i mansureme hüsn-i istimalet verip kafesine mübaşeret eyledüğün kalâ nın feth ve teshiri içinde olan mülaini hasirinin kah ve tetmirine ve asakir-i İslam ve reaya ve berayetin nizam ve inticamına müteallik hizmet vesayir ona müteferrik levazım ve

mühimmatın tedbir ve tedarikine envayi vesayi cümleiniz vücuda getiri ile ve bil cümle küffar-ı hakisar ve bu mertebede hezimet-i karin olacak.Eğer donanmay-ı humayunun iki yüz pare gemiden ziyade olması için göndermeye ihtimal eylemektür.Ve eğer donanmay-ı humayun ile olan derya beyleri ve kapudanları ve iş görmüşleri alı koymayıp bu babda vücuda getirdiğiniz ihtimal ile maşallah asakir-i nüsret müessire takviyet geli olmaya sebep ve ona göre müşaru ileyh vezirime gönderdiğin gemilerin beraraların ittihap idup beruce istical gönderesiz.

Fi zil kaide 978

18

Şamdan Kıbrısa emirsiz giden askerler hakkında yapılacak muameleye dair hüküm:

Vezir Mustafa Paşa ya hüküm ki :

Şam beylerbeysi siddeyi saadetime mektup gönderip ondan iktam-ı şam a tabi olan emri evzama ve erbab-ı tımardan Kıbrısa ta'yin olunanlar defter olunup ve iki yüz yeniçeri dahi tayin olup cezire-i Kıbrıs a gönderildikten sonra cezireden bir emri şerif gönderilip vilayet-i şamda nida ettirilip eğer erbab-ı tımar ı eğer yeniçeri vesayir gönülleri Kıbrısa varup dirliği olanlara terakki eyleyüp olmayanlara riayet olunur deyu tembih olunmakla zaima ve erbab-ı tımardan miada elli nefer yeniçeri kalmayıp cümle vezireye varup ya'lübün gazasında atlılarıyla moralli taifesinin hareketleri olup muhafaza için yüz nefer yeniçeri defter olunur gönderildikte muhafaza ya otuz nefer yeniçeri varmayıp cümlesi Kıbrıs a gidip bunlardan gayri kendi adamlarından dahi nicesi gidip visayet-i kemal-i mürettebe hali kalıp asi arabı hareket iderse geli fesat eylemek mukarrerdür.Cezire-i mukaddimeye gönderilen emri evzaima yeniçeriden maazasına cemiyet için hükmü talep eyleyip ve bela emr gidenleri birlikleri verilmeyisice memleket hali kalup asi arabı hareket iderse geri fesat eylemek muhakkak olduğun arz eyledi imdi.Şan etrafı ekser asi arab olup muhafazası mühimmat iken beylerbeyi damı ikbalenin icazatı olmadan cezireye varmak münasip olmayıp buyurdum ki hakikatte ol mertebe asakir halkı cezireye geçtiğinde caniplerde kimesne kalmadığına senin malumundur.Ol tarafın muhafazası ehemmi mühimmattan olmuştur asker halkın ol cezireye gidecek nokta vusul buldukta sabıka emri şerifimle ta'yin olunan eğer emr olunan emreden ve eğer zaima ve erbab-ı tımardan ve iki yüz nefer yeniçeriden tenbiye eyleyesin ki te'hîr ve terahi olmayıp yerliyerine varıp muhafaza hizmetinde bulunan ve müşaru ileyhın adamlarından olup müşaru ileyhime bırakıp cezireye varanları ele getirüp kayt ve bent ile müşaru ileyhe isar eylemek babında enva-i mesa-i cemilen vücuda getiresiz.Ve hala cezireye

ta'yin olunması emrim olunan iki yüz nefer yeniçeri dahi muşaru ileyhden defter ile talep eyleyüp götürüp vezhe ve münasip gördüğün üzere istihdam eyleyesin

19

Donanma ahvaline malumat vermesi için vezir Pertev Paşa ya yazılan hüküm:

Vezir Pertev Paşa ya hüküm ki:

Hayli müttettir ki ol taraftan ihbar meserret âsâra mutarakkip ve müteressit olup donanmay-ı hümayun zafer-i maklunun ile çıkıp ne mahalle vardığını bilfiil ne mahalde olduğunu iğdây-ı bed rain kahr ve tedmiri babında tedarik ve tedbirine olup kal-a vacip inkılaaların kal-ı ve kam-ı mali ve menal iyalarının karret ve hasarete ne zamanda mübaşeret edeceğiniz ve şimdiden ol taraflarda eğer memalik-i mahrusem etrafından ve eğer iğday-ı hâkisarın ihvalinden vakıf ve mutlaa olduğun mefsulen iğlam olunması lazım ve mühim olmuştur.

İmdi buyurdum ki dar vakitte donanma-yı hümayünün ile çıkup ne mahalde varıldığı ve ikdam-u ve ihtimamınız üzre âsar müsai meşkurdan ne zuhura getirilip tedarik rainiz neye mencur olup küffar-ı hezimet şiarın uzağı ve etfarı tanık üzeredir ve donanmay-ı hümayünümün bakiyesi dahi iş bu mahu muharremin gününde sabıka ğarb beylerbeyisi olan hasan paşa dam-ı ikbale ve tersane emini mustafa dam-ı macide ile irsal olunmuştur. İnşaallah-i taali ve su bulmak müyesser oldukta bu def-a dahi seney-i sabıkada vaki olduğu üzrede donanmayi hümayüni burda gezdirmeyip eğer fırsat ile cezair-i ğarret etmektir. Eğer küffar-ı hakisarın donanma-yı hasarat şiarların her kında ise takip eyleyüp asarkir-i nusret intimanın cebellütlerinde merkus olan şecaat ve celadetlerin zuhura götürüp din ve devlete layık olduğu üzre bab-ı ikdam ve ihtimamda dakika kuvvet eyleyesiz.

20

Mağusa kalasının fethine memur olduğuna dair kapudan paşaya yazılan hüküm:

Kapudan paşaya hüküm ki:

Elhelate hiza cezirei kıbrısla mahsur kalan mağusa kalasının biineyetellahi teala feth ve teshirine ve içinde olan mülayin-i hasirenin kahr ve tedmiri kastına irsal olunan donanma-yı hümayünmasına başbuğ ve serdar ta'in eyleyip buyurdum ki: dar vakitte sitte-i saadetinden sana koşulan gemileri yanına alıp deryaya tevcih eyleyüp dahi mukaddima Rodos ve İskenderiye ve Kocaeli beyleri dam-ı izzehüm ile gönderilen gemilere münaki olup vasıl

olduğun gibi kal-a yı mezbure feth-i mühimmi için irsal olunan top virak topçular vesair levazımını münasip olan mahalden cezire-i mezbureye ihrac eyleyüp destur-u mukarrem vezirim Mustafa Paşa'ya teslim eyleyüp dahi sen karaya mütaalip olan asakir-i nusret müessir ile muhasara hizmetinde olup donanma-yı hümayünüma yarar. Kimesne başbuğ tayin eyleyüp yad-u virağı ile cenkçi veya donanma-yı hümayünüma mütaallik mühümmat ile mükemmel ve mürettep hüsnü muhafazada olup asakir-i mensureyi evkad-ı zapt eyleyip taşraya ihraç edivermeyip etraf ve iktifa nidalar ediverüp onun gibi küffar-ı hakisar derya yüzünde gemi görünüp veyahut haber alınırca cenab-ı hazret hakkı celle ve âlaya tevekkül ve sultan-ı enbiya aleyhi efdalit tahayaya tevessül eyleyüp dahi donanma-yı hümayünda olan ümera ve rüesa vesair ehli vukuf korsan kaptanlarıyla istişare eyleyip hüsnü ittifak ve iddiyat ile yekdil ve yekcehd olup fırsat elverüp mahalli iktiza ettiğine göre biineyetellahi teala sen bizzat varmakla mı olur yoksa muhafazaya başbuğ ta'yin eylediğin kimesneyi konak ile göndermekle mi olur üzerlerine varup her ne vech ile münkan ve müyesser olursa muşaru ileyh vezirin ile veche ve münasip görüldü üzre hüsnü tedarik eyleyüp iktanın def ve ref-i ve kefare-i fecerenin kal-a ve kam-ı babında bezli maktur eyleyüp yüz aklıkları tahsilinde enva-ı sai cemile vucuda getiresiz. Ve bil cümle din-i mübin vesaire devlet ile payında saadeti karineme müteallik cumhuru umurdur. Ve lazıme-i gayret ve cemiyettir. Cebellütünde merkur olan ve fur-u şecaat ve celadet ve hüsnü feraset müktezasınca zuhura getirip eğer iğda-yı bedkerdarın gemilerin cezireye götürmeyip etraf cevanibe

Edebiyat Mecmuası 4

Kıbrıs seferine ait resmi vesikalar

Ger ki gibi hıfs ve hasaret ettirmektir ve eğer gemilerden dışarıya adem ihraç ettirmeyüp gemiler cemi ile levazımları ile mürettep ve mükemmel muhafaza hizmetinde ihtimam üzere olmaktır. Ve eğer asakir-i nusret-i me'seri ve kapudanları ve reisleri zapt-ı rapt ettirip eyleyüp kürekçileri görüp gözetmektir. Ve eğer karaya mütaallik asakir ile metrese çıkıp vech ve münasip olduğu üzere kıtmele bulunmaktadır. Ve bil cümle umurda bezl-i tavam ve sarf kudret eyleyip iğda tarafından gaflet eylemeyüp basiret ve intiba üzre olup lazım-ül arz olan hususları ve iğda tarafında vakıf olduğun ihbar-ı sahihayı alet tevari ilamdan hali olmayasız. Ve Mağusa kalesinin muhasırasında beş bin nefer yeniçeri kullarım mürettep olmak lazımdır. Eğer hale seninle irsal olunarak yeni çeri kullarımdır. Ve eğer mukaddime donanma-yı hümayünla içeriye geldiğinde iskenderiye sancağı beyi muhammed dam azze yanında alı koyduğum beş yüz nefer yeniçeridir ve eğer Kocaeli sancağı beyi kıyadam azze ile sonra irsal

olunan altı yüz neferdir. Cümlesin hazır edip dahi müşarün ileyh veziren idemullahi teala iclale yanında mevcup olan yeniçeriler kaç nefer ise müşarun ileyhın yanında kıbrıs hizmetinde cümlesin bin nefer yeniçeri olmağa kaç nefer yeni çeri olmak gitmek iktiza etmek gerek ise ol kadar yeniçeriye müşarün ileyh irsal olunacak gemiler henüz gönderilmemiş ise te'hir ve tevekkuf eylemeyüp emri şerifi vacip-i inkiyatım iktizası ile vaciben inkiyatın muktazasınca muaccelen irsal ve iğsal babında dakika feft eylemeyüp enva-i sai ve iktam olasınız. Hazreti hak (cc) müessir etmek olmuş asakir-i islama envai feth ve nusret ve iğda-yı leyama esnaf-ı mezellet ve nikbet mukadder eylemiş olan ve bilfiil evvel-i canipte olan cunud serhaddin ahvalini meserrat-i incamlarına vech üzere olup cümlesi yad viraklarıyla hazır müheyyamidir. Ve muhasara-yı müsaliğine mübaşeret olunup medreseler kurulup top ve tüfenk vesair virak tertif ve teknil olmak müyessir olmuştur. Ne gün muhasaraya mübaşeret vaki olmuştur ve kal-a içinde mahsur olan küffar tuzak mekin ve iğdayı bîdinin ahvali selalet muallerine ne yüzden tahsil-i vukuf eyledünüz. Tedbir-i sekamet vezireleri nedir bilcümle vakıf olduğum üzre mufassal ve meşruh yazıp sitte-i saadetime iğlam eyleyüp dahi vechu münasip görüldüğü üzre kal-anın feth ve teskiri ve iğda-yı bîdinin kahr ve tedmiri husumlarına bez-li maktur ve sarf-ı kudret eyleyesiz.

Fi 5 zilhicce 978

21

Kıbrıs seferine ait resmi vesikalar:

Donanmaya barut gönderildiğine dair bir Perteve Paşa'ya yazılan hüküm:

Vezir Perteve Paşa'ya hüküm ki:

Sitte-i saadetime mektup gönderip hala donanma-yı hümayünün gemilerinde topçu ve barut bulunmadığı iğlam olunmuş. İmdi kasım ul eyyemden herkim her gemiye üçer ve kaliteler ikişer nefer topçu ta'yin olunagelip onbeşer kantar barut dahi bulunmak azami adet olmağına gemilere eğer topçu eğer barut adem kadine üzere tevziğ olunup verilmiş idi. Bilfiil tershane-yi amiremden alınan gemilere otuz kantar barut tevziğ olunup gönderilmek üzeredir. Buyurdum ki: barut vusul bulunduğunda anda olup kethudası geturtup adeti kadime üzere her gemiye ta'yin olunan topçular nice olmuştur. Donanma-yı hümayünüma getmediler mi sonradan erişmek üzere midir ne mahalde midir eksik artık sebep nedir tamamı malum edilip dahi onun gibi donanma-yı hümayünüma ta'yin olunup topçulardan dahi vakti ile erişmiyen ne mahalde olup ve gemiler olduğun isimleriyle yazdurup defter eyleyüy arz eylesün ki münasip olunan ve şimdiden sonra olan gemilere konulan barutlar kusuru olanlara adet-i kadime üzre ondan alınıp tevzi ve taksim eyleyüp ziyade muhkem tembihe eyleyesin ki barutu

evkatı hıfz ve zapt eyleyüp beyhude yere zayı ve telef eylemeyüp levinde salmaktan ziyade hızı eyleye.

Fi 19 zilhicce 978

22

Düşman esirlerinde alınan malumat kendisine tebliğ edilerek ne yolda hareket etmesi lazım geleceğine dair bir Pertev Paşa'ya hüküm:

Kıtvetül imara-yıl ikram delvine sancak beyi beyazıt dam azze sitte-i saadetime mektup gönderdiğin dilden sual olundukta kal-ayı ardık üzerine mestevli olan kefer-i fecerenin yüzbaşları olduğum ve aduvvi bedruyun altmış kıta kadar kallerinin otuz kıtası cezire körfezde

Sayılamayacak kadar büyük başarılarla imza atan Gazi Hasan Paşa, ülkemizde ilim ve eğitimin yayılması, donanma ve tersanede ehliyetli, çağdaş mühendislik bilgilerine sahip kişilerin çalışarak başarılı olması amacıyla, 1773 senesinde, Haliç'te, Tersane-i Amirenin Darağacı semtinde, büyük maçınanın bulunduğu mahalledeki bir gözde, Tersane Hendesehanesini kurmuştur. Burası 1784'te Mühendishane-i Bahri Hümayun, 1795'te Mühendishane-i Berri-i Hümayun, 1883'te Hendese-i Mülkiye mektebini doğurmuş ve İstanbul Teknik Üniversitesi, Deniz Harp Okulu ve Yüksek Denizcilik Okulunun kuruluşlarına ön ayak olmuştur.

Çeşme deniz savaşından sonra Rus donanması, Aleksis Orlof, Spiridof ve Elfinston filoları ile Ege denizine hakim olmuşlardı. Amaçları sonunda Çanakkale boğazını ele geçirmektir. Aleksis Orlof, Başkomutan durumundaydı. 12 temmuz 1770 günü Elfinston, Çanakkale boğazına hücum etti. Ancak istihkamlar tahkim edildiğinden ve top atışları başarılı olduğundan Ruslar geri çekilmek zorunda kaldılar. Bunu üzerine Ruslar bölgeye hakim olan Limni adasını ele geçirmek için Limni kalesini muhasara ve bombardımana başladılar (20 temmuz 1770). Çanakkale boğazı muhafızı Ali Paşa'ya muhasara haberi iletilerek acele imdat istendiği halde bir ay süreyle hiçbir yardım gönderilmemiş, ancak Cezayirli Hasan Paşa İzmir'den Çanakkale'ye gelerek imdada koşmaya teşebbüs etmiştir.

Limni kalesinde 400 Türk bulunmaktaydı. Kadınlar, çocuklar ve ihtiyarlar da savunmaya yardım ediyorlar, kale bedeninden topladıkları taşları taşıyarak, hücum eden Rusların üzerine atıyorlardı. İngiliz ve İsveçli gönüllüler de muhasara eden Ruslara yardım ediyorlardı. Kale teslim olmaya yanaşmayınca 4000 kişilik bir kuvvet kuşatmaya katılmak için karaya çıkarılmıştı. Muhasara uzadıkça Limni kalesinde yiyecek, su ve cephane bütün bütün azalmaya başladı. İmdat gelmesinden ümit kesilince kaleyi teslim şartlarını Rus elçilerle müzakereye başladılar.

Cezayirli Hasan Paşa, Limni adasına yardıma gitmek üzere kendisine asker ve tekne verilmesini İstanbul'a ilettiler. Baron de Tott bu fikre karşı çıkarak başarı şansı olmadığını söylediğinde, ricali devletten aldığı cevap şu oldu: "Harekat başarılı olursa mesele yok. Ancak muvaffak olmazlarsa birkaç bin serseriden kurtulmuş oluruz. "

Sonunda İstanbul'dan bir Hattı Hümayun gelerek Limni'ye yardım edilmesi için Ali Paşa'nın 2000 nefer, Kaptan-ı Derya Cafer Paşa'nın 1000 nefer kalyoncu vermesi emredildi. Cezayirli Hasan Paşa, donanmadan ayrılmış olan 1070 kalyoncuyu yanına alarak Seddülbahir

Kalesi'ne gitti. Kendisine verilecek olan diğer 2000 askeri 7 gün bekledikten sonra durumu Ali Paşa'ya bildirdi. Tekrar kendisine vaatlerde bulunuldu. Sonunda vakit kalmadığını düşünerek kalyoncuların kayıklara binmesini emretti. Birkaç çektiri ve fırkate bu kayıkları himaye ediyordu. Bütün kayık ve gemi adedi 23 parça idi. 1070 kalyoncu neferi ile gece karanlığından istifade ederek 5-6 ekim arası denize açılıp yelken bastılar. Rüzgar fırtınaya çevirip, fırkate kaptanları daha ileri gitmelerinin tehlikeli olacağını rapor ettiklerinde bunlara önem vermedi. Böyle havalarda Rus kalyonlarının karakol görevi yapmayacağını kestirmişti. Limni adasının kuzeyinden geçerek Yüzbaş Limanı'na girdi.

Askeri kıyıya çıkararak kayık ve gemilere Çanakkale'ye dönmelerini emretti. Askerlerine bu teknelerin asker getirmek üzere gönderildiğini söyledi. Ayrıca geriye dönüş olanağını ortadan kaldırmıştı. Kazanmaktan başka çıkış yolları kalmamıştı. Cebri yürüyüşle Limni Kalesi'ne doğru yaklaştı. Yolda muhasara altında olan Türklerin kaleyi teslim teklifini kabul ettiklerini, kaleye beyaz çarşaf çekildiğini, ancak Rusların henüz kaleye girmediğini öğrendi. Yerli Rumlara altın vererek gidip Ruslara 12.000 düzenli asker geldiğini haber vermelerini istedi.

Başlangıçta Ruslar bu habere inanmadılarsa da gece yapılan sürpriz baskın üzerine paniğe kapılarak büyük kuvvetler karşısında olduklarını sandılar. Bozularak gemilerine kaçtılar. Kaçamayanlar ya esir ya da telef oldular. Hasan Paşa kaledeki beyaz çarşafı indirip yerine kendi sancağını çekti. Denize dökülen Rusların Limni'de başarı şansları kalmadığının anlaşılması üzerine donanmaları da çekilmek zorunda kaldı. Kale hemen onarıldı ve tahkim edildi. Ruslar bir süre sonra kaleye gelen yardımın gerçek gücünü öğrenince Limni Kalesi'nin önüne tekrar geldiler ve karaya asker çıkarmaya kalkıştılar. Ancak morali düzelmiş olan Türkler karşısında bir kez daha başarısızlığa uğrayarak, geri çekildiler ve gemilerine binip uzaklaştılar.

Padişah bu zafer üzerine Hasan Paşa'ya altın bir çelenk ve murassa kılıç göndermiştir. Bundan böyle bütün belgelerde gazi ünvanı ile anılmıştır.

Gençliğinde Cezayir Ocaklarına yazılmış, orada yükselerek Tlemsen beyliği, daha sonra Çanakkale Boğaz Muhafız ve Seraskerliği yapmıştır.

Çeşme faciasında kapudane rütbesiyle bulunmuş, bu yenilgi sırasında gemisiyle büyük kahramanlık göstermiş, üç ambarlı bir Rus gemisini batırmıştır. İnabahtı yenilgisinde başarılı olan Uluç Reis'e benzer durumda, başarılarından dolayı Kaptan-ı Deryalığa getirilmiştir (Ekim 1770). 27 Şubat 1774 günü azledilerek Anadolu Valiliğine ve bir süre sonra Rusçuk Seraskerliğine atanır.

1774 yılı temmuz ayı sonunda tekrar Kaptan-ı Deryalığa getirilir. 1775'te Akka kalesini geri alır. 1787'de Mısır Kölemen beylerini Kahire'den kovar. 1789'da Rus donanmasını Karadeniz'de mağlup eder. 1789'da azledilerek Tuna cephesine memur edilir. Özi Seraskeri olur. İsmail kalesini büyük bir başarı ile savunarak Rusları yener.

3 aralık 1789'da Sultan III. Selim, Cezayirli Hasan Paşa'yı takdir ederek sadrazamlığa getirir. 77 yaşında olan Hasan Paşa bu önemli görevde üç ay kalır. Kış mevsiminde orduyu düzenlemekle uğraşırken hastalanarak 1790 yılı martında, 29'u 30'a bağlayan gece humma-i muhrika'dan dolayı vefat etmiş ve Şumnu'da Bektaşî tekkesine gömülmüştür.

Lala Mustafa Paşa

Bosna'nın Sokol kasabasında doğdu. Vezir olan büyük kardeşinin yardımı ile Yavuz Sultan Selim zamanında Enderun'a girdi. Berber olarak çalışırken, Kanuni Sultan Süleyman'ın dikkatini çekti. Daha sonra çeşnigir ve mirahorluk yaptı. Manisa'da sancakbeyi olarak bulunan Şehzade Selim'in (Sultan İkinci Selim) lalalığına atandı. Bu görev sırasında Şehzade Selim'in kardeşi Bayezid ile arasının açılmasına sebep oldu. Lala Mustafa Paşa önce Van, sonra Erzurum, Halep ve Şam valiliklerine atandı. Ardından İstanbul'a gelerek Vezir oldu ve divana girdi.

Bu sırada padişaha Kıbrıs'ın fethedilmesi gerektiğini kabul ettirdi. Kendisi de Serdar-ı Ekremliğe atandı. Bir yıl süren savaş sonunda Kıbrıs, 1570 yılında fethedildi. Açılan İran seferi dolayısıyla Erzurum kuvvetleri serdarlığına atandı. 1578 yılında İran ordusunu bozarak Tiflis'e girdi. Gürcistan ve Şirvan'ı aldı. 1580 yılına kadar doğuda kalan Lala Mustafa Paşa, Sokullu Mehmed Paşa'nın ölümü üzerine azledilerek İstanbul'a çağrıldı. İkinci Vezir olarak görevlendirilen Lala Mustafa Paşa, padişaha fikir vermek bakımından yardımcı oluyordu. Aynı yıl İstanbul'da vefat etti.

Ali Paşa

Osmanlı askerinin Kıbrıs'a çıkması sırasında, Venedik, bütün Avrupa devletlerinden yardım istedi. Bunun üzerine Papa V. Piyer'in yoğun faaliyetleri neticesinde, İspanya Kralı II. Filip ve Malta Şövalyeleriyle Venedik arasında bir ittifak kuruldu. Bu ittifaka, Toskana, Ceneviz, Savoia ve Ferrara gibi küçük Hristiyan devletçikleri de katıldı. İspanyol Kralı Filip'in kardeşi Don Juan'ın komutasındaki 206 gemiden meydana gelen Haçlı donanması, 6

Ekim 1571'de İnebahtı önlerinde görüldü. Osmanlı harp meclisinde Kılıç Ali Paşanın şiddetli muhalefetine rağmen, Kapdan-ı derya Müezzinzade Ali Paşa, donanmada cenkçi ve kürekçi noksanlığını göz önünde bulundurmada, düşmana saldırılması yönünde karar aldı. 7 Ekim'de başlayan muharebe sonunda, Osmanlı donanması büyük bir yenilgiye uğradı. Sadece sağ kanada komuta eden Kılıç Ali Paşa, Düşmanın sol kanadındaki Malta donanmasını yok edip, kayıp vermeden bölgeden çekildi.

Bu başarı, Hristiyanlara hiçbir kar getirmedi. Hristiyanlar, kazandıkları bu zaferin şerefine heykeller dikmekle meşgulken, bizzat Selim Hanın emriyle hummalı bir çalışma içine giren Osmanlı tersaneleri, 1571-72 kışı içinde İnebahtı'da kaybettiğinden daha büyük bir donanma vücuda getirdi. Müezzinzade'nin eliyle kaptan-ı deryalığa getirilen Kılıç Ali Paşa, 13 Haziran 1572'de, büyük bir donanmayla İstanbul'dan ayrıldı. İnebahtı'da galip gelmelerine rağmen, donanmaları çok yıpranmış ve bir hayli de asker kaybetmiş olan müttefikler, kendilerini toparlayıp galibiyetin meyvelerini toplamak niyetindeyken, bu müthiş Osmanlı donanmasının Akdeniz'de görünmesi, büyük bir şaşkınlıkla karşılandı. Müttefik donanması, Osmanlı donanmasının karşısına çıkmaya cesaret edemedi. İttifaktan ayrılan Venedik, Fransa aracılığıyla barış istedi. 7 Mart 1573'te imzaladığı antlaşma ile, Kıbrıs'ın Osmanlı Devletine ait olduğunu kabul etti. Kanuni devrinden beri vermekte olduğu yıllık 500 duka haraç, 1500 dukaya çıkarıldı. Ayrıca Kıbrıs Seferinin tazminatı olarak, üç senede ödenmek üzere, üç yüz bin duka altını vermeyi taahhüt etti.

Pertev Paşa

Kıbrıs'ın fethi sırasında komutanlık yapmış asker ve devlet adamıdır.

İNDEKS

- Cezayir :s.3
- Mağusa:s.6, s.7, s.9, s.10
- Kaptan Paşa: s.3, s.9
- Eğriboz Beyi Muhammed s.3
- Mora:s.4
- Eğriboz : s.4
- Halep :s.4
- Rodos :s.5, s.7, s.9
- Rodos Sancağı Bey'i Ahmed :s.5, s.7
- Cezayir Beyler Beyisi ve Kapudân Ali:s.5 ,s.7
- Mustafa Paşa :s.5, s.6, s.8, s.10
- Menteşe :s.5
- Alaiye :s.5
- İmra :s.5
- Girit :s.5, s.6
- Muallim Çavuşlarından Hasan :s.5
- Ahmed Zeydi Macid: s.6
- Antalya :s.6
- Rodos Bey'i Bali : s.6
- Soluk Muhammed : s.6
- Messe: s.6
- Sakız : s.7
- Kocaeli :s.9,s.10
- Vezir Pertev Paşa :s.9, s.11, s.12
- İskenderiye:s.9
- Şam: s.8
- Garb Begler Begisi Hasan Paşa:s.9
- Tersane Emmini Mustafa: s.9

دخی ماعدا کیلری آلوب وراق و آلائی و جنکجیلری و زوادی ذخیره لرله باجمله مراتب و مکمل دشمن یراغله وجه کوردیککیز کسینه یی سردار تعین ایدوب معجلا ارسال ایلیمه سرکه واروب دونمای هایونه ملاقی اولوب انک کی کفار خاکسارک دونمای هزیمت آثاری هر نه جانبه توجه ایدر ایسه اوزرینه واروب قبریه کیمکه یول ورمیوب مقابله و مقاتله ایدوب بعنایه الله تعالی اله کتوریلوب حقلرندن کلنمک یاسده اقدام وسیعی و اهتمام اوزره اولالر . امیندرکه غایت باری قلوب کفار بدکردار واعدای طغیان آتارک دونمای هزیمت شعارینه انزام و انکسار مقدر و جزایر و دریاده و سائر دیارده انواع فتح و ظفر میسر اولوب دونمالری منہزم اولمق قوت وقراری قلیوب اگر فتحه مباشرت اولتان اولتان ماغوسه قلعه سیدر، واکر سائر قلاع و بقاعدر، بعنایه الله تعالی سهواتله فتح و تسخیری واعدای بدرایک قهر و تدمیری و وجود خبائث آلودلرندن ممالک و ولایتک تطهیری احسن و آسان وجهله میسر اوله . فی ۳ شوال ۹۷۸

— ۱۳ —

دونما نقصانی نه صورتله اکمال ایدمچکنه دائر بیودان پاشایه باریلان حکم

قبودان پاشایه حکم که

سده سعادتیه مکتوب کوندروب اشبو ماه شوالک یکریمی سکرانچی کونی صغرلر لیانته واریلوب قله اسمکله مرور لیانده ایکی کون اقامت اولتوب اندن ساقیزه واریلوب سنجایه یکی حضرتدام عزه ایله ملاقات اولدوغن و مشارالیه کندو باشترده سی ایلله سکر باره کیمیک کورکی و آلائی کیلری مکمل اولوب ایکی کیمیک کورکی و آلائی کیلری نقصان اوزره اولدوغن و آغریوز یکی کندو باشترده سی ایلله ساقیزه کلوب اسکندریه یکی محمد دام عزه ایلله بیله کیدوب لکن مشارالیه محمددام عزه نیک یدکنه خسته لی اولاشوب اول دخی نقصان اوزره اولمق آغریوزده قالدوغن و ساقیز یکی حضرتدام عزه کریددن هنوز خبر آلتدوغین بلدیرمش سن . یوبانده هر نه دیلمش ایلله بالتام معلوم شریتم اولمشدر . امدی موره سده سعادتیه مکتوب کوندروب کفار خاکسارک اوتوز باره کیلری کریده اولوب ذخیره یه زیاده مضایقه اوزره اولمقین ذکر اولتان اوتوز قطعه کیلرین دونادوب فکر فاسد و خیال کاسدلری آغریوزدن و آشیاعیلرندن ذخیره ایلله کلان و تجر کیلرین آلتی اوزره

خبردار به باجه مرتب
وب معجلا ارسال
سازك دو نماي هزيت
بول ورميوت مفايه
اقدام وسعي واهيه
بيان آثارك دوستاي
به انواع فتح و طفر
جه مباشرت اولان
به تله فتح وناجيري
لايك نظيري احسن

كوركجي كوني صغر
دن ساقير واريوب
باشردسي ايله ساز
و آلانجي تفصيل
اسكندريه يكي محمد
اولاشوب اول دخي
ميدن هنوز خد
مرهم اولمشدر
كمياري كرده اولوب
دن دو نديوب فكر
خير كيدن آلاي اوزره

فهرست سفرنامه عائد رسمي و تيمار

اولدقدين بيلديرمتي . اويله اولسه بوندن اقدام اول جاسه توجه اولندهده دو نماي هايون
طشره جيقنجه ومقدما ايجوريه كلدوككزده اسكندريه يكي ياننده آليقونولان يكيچريه اون
نشن قطعه كي آليقويوب مناسب كورد يكيكر سردار ايله محافظه به تعين اولغق امرم اولش
ايدى . اول امر شريف موجب جيقنجه حالا دخي دو نماي هايونم طشره جيقنجه خدمت محافظه ده
يكرمي قطعه كي قلوب اطراف و جواربي حفظ و حراست ايتك مهمات دين و دولدن
اولغقن بيوردم كه مقدما تنبيه اولندوغى اوزره اسكندريه يكي ايله آليقونولان يكيچريه ايله
اون نشن باره كي يادانده اولان كيدردن نشن باره كي دخي قوشوب دريا محافظه سيچون
تعين ايله سز و محكم تنبيه ايله سز كه تمام بصيرت اوزره اولوب كاه آغريور و قلعه سي
طرفلرينه واروب يلكن كوستروب وكاهي اول جواننده حفظ و حراستي لازم اولان رلري
كروب كفار خا كسار دو نماندن رنجير كيدرينه و ممالك محروسه به غفلت ايله ضرر و كزند
ايرمشدر لمكدن زياده احتراز احتياط اوزره اولال و كفار خا كسارك واقف اولدوغك
اخبار صحيحه بي اعلام ايتكندن خلى اولمه سز و مشاور ايله حضور دام غزمك ايتكي كيسي خالى
و نقصان اوزره قلعه سبب نه در . اول جاسه دوناناجق كيدردن كفارت مقداري كوركجي
صالحشدر شمدي يدك كيدره بمقدار كوركجي واصل اولمشدر . اگر هنوز گمان وارسه تنبيه
ايدوب بروج استعجال كتوروب كميري تكميل ايتك آلانجي اولان حالا اول كيدردن
تكميل ايجون كوركجي اخراج اولنه دو مائه جاندن احكام شريفه ارسال اولمشدر .
ذكر اولنان كميري دونانماغه لازم ولان كوركجي اخراج ايتدرو سز و آغريوردم قالان
يكرمي كيسي دن دوناندرمق ايجون تنبيه ايله سز .

— ۴۲ —

قدسيه بروت كوتورمى بي ايجون حاب دوقدرسه يازلاي سكبه

حباب دوقدر اونه حكه كه

فهرست جزيره ستم بروت لازم اولغقن بروت بروت اشلورسه قيراسه كوتورمك امر
ايدوب بيوردم كه دان رقب بروت بروت اشلورسه عى القور جزيره قيراسه ارسال و ارسال
ايتك بايستم انواع سعي واهيه ايتوب و بروت بروت كوتورمك بروت بروت عراض ايله سز
و جزيره دخي سبي ايتوب استاده سعادته ارسال ايتك سعي اولان سز بروت جزيره
و جزيره سده سعادته واصل اولاق مهم واهيدن زياده خدر ايله سز ۱۲ شوال ۹۷۸

[Handwritten signature]

و فی قطعہ مسلمان کور کجیلر بلہ محفوظ جمعاً روز اوج قطعہ قدر عذر کوندر یلوب و حالا
برساتہ عامر مدن کوندر بلہ حاکم ایک قطعہ فوراً و روز یکرمی ایک قطعہ کجیلر مسلمان
کور کجیلر بلہ دوندر یلوب مقدما کوندر بلان ایہ حالا ارسال اولیاحقر جمعاً ایک روز یکرمی
بدی قطعہ کجیلر اولوب امر سابقہ موجبہ اندہ محافظہ خدمتہ و دجیرہ و سایر
مہیات کجور مکجون اون بش یکرمی بارہ می دخی زیادہ می لازم اولور و ایچہ مشار
ایہ وزیرم ادام الله تعالی اجلالہ باشدہ اولان کجیلر جملہ ایک روز قطعہ اولیہ قج پیادہ کمی
کوندر بلک اقتضا ایدرسہ اولتقدار کجیلر مشار ایہ کوندر یلوب باعتبار آنکہ آلیقویوب
ردون سحاحی یکی احمد دام عزتی سردار تعیین ایلوب و مشار ایہ وزیرم ارسال
اولیحق کسر جزایو بکسر بکسی و قبولنام علی دام اقبالہ اون جائیدہ استخدام لازمومہ
ومہم اولیوب اندہ حضر اولان بکسر بکسر و امرا قوللرم باشندہ و اگر قطعہ حاضر مستندہ
و اگر سایر امور دہ فرصت الیوروب محل اقتضا اندوکنہ کورہ حسن اتفاق و تدارک ایلوب
یکدل و یکجہت اولوب اندہ اولان بکسر بکسر و سایر امرا ایہ قطعہ کفتح و تسخیر و نشان
خاکبارک قہر و تسمیرندہ انواع مساحی حبلک وجودہ کتورہ سن . فی سوال المکرہ ۹۷۸

[Handwritten signature]

موجودہ وقت نشہ ممکنہ دہ مصطفی و نشان کن مکتوب وزیر بلان حکم :

وزیر مصطفی پاشاہ حکم کہ

بودہ اقدام قوش ایچی لیرشدی دہ مرمت و اخلاص ایچون ردوسہ نوندر بلان برافتر
و قبولدقیر برکیر مرمت و قذات اولوب بروجہ استعجال جزیرہ قریبہ ارسال اولتفاق باشندہ
ردون و منش و علائقہ سنجاقلری بکسر بلہ و دریا محافظہ سندہ اولان امرایہ کریندہ اولان
کبار خاکسار کسری موافقت و کفار ایہ فرصت یلوب جزیرہ قریبہ سمت توجہ ایدرسہ
ایب محافظہ اقدام و اجتنام ایدوب بصورت نام اولورہ اولاسر دہ دفعہ تہیہ و تدارک اولوب
علی التوالی احکام شرعہ ارسالدن خلی دگی ایکن مبارک و مضانک اولدورونچی کونندہ درکہ
معلم جانشیندن حسن زید قدرہ ایہ سندہ سعادتہ مکتوبک وارد اولوب کفار خاکسار
کوندر بلان بی ہرہ ضوایات و دجیرہ و براغلہ بنوی یکرمی ایک بارہ قدرہ ایہ درت قطعہ پارچہ
مغوسہ ایچہ داخل اولدقیری خبری اعلام اولتقاضی محافظہ اولان ذکر اولشان امرایہ

تکرار احکام شریفه کوندریلوب ردوسده اولان کیلر ایله بروجه استعجال کفار
بدفعل کیلرخی تعقیب ایدوب عنایت حقله اله کتوروب حقارندن کلمه سعی واقدام
ایله سز دیوتنیه و تا آکید اولندوغندن ماعدا بروجه استعجال ترسانه عامرهم دن دخی بر
مقدار دونا تدارک واحضار اولنوب کوندرملک صد دنده ایکن ینه ماه مزبورک اون
سکرخی کونی درگاه معلوم متفرقه لرندن فائق زید مجده ایله تکرار سده سعادتیه بر مکتوبک
دخی کلوب سابقه اعلام اولتان یکرخی ایکی پارچه قدرغه نک اون ایکیسینه بش قطعه پارچه
ماغوسه لمانه داخل اولوب و اون ایکی یلکنلی دخی یاقا جانلرنده کوروندی دیو قیوداندن
مکتوب کلدوکی و عساکر نصرت مائر خنک وجدال اوزره اولغله مجروح وی بحال اولوب
آستانه سعادت اشیامدن بلوک خلقی و محمی اوغلانی و دیسج عسکر کوندرلنزه مصلحت
تمام اولق احتمالی اولمادوغنی شعار اولمش. دخی هر نه که بیان و تحریر اولغش ایسه نفیر
و قطعی بایه سریر سعادت مصیرمه عرض و تقریر اولنوب علی التفصیل معلوم شریفه
اولشدن. امدی دین و دولته و عرض و ناموس سلطنته لایق و سزاوار اولان هر نه ایسه
تدارک واحضارنده سعی و اهتمام و بروجه استعجال اتمامی ایچون اقدام اولنوب مشار الیه
امرایه ماه مزبورک اون دردنخی تکرار معجلاً اولافلریله احکام شریفه کوندریلوب بران
و برسات تأخیر و تراخی ایتمیوب یانکیزده موجود اولان کیلر ایله بروجه استعجال محل
مأموره واروب کفار خاکسارک اگر ماغوسه ده اولان کیلریدر و اگر قبریس اطرافنده
جست وجو اوزره اولان قدرغه لریدر و اگر غیریدر ترسانه عامرهم کسجداسیله بریکوب
آلوب کیدوب مترس خدمته وارمیز. آندن ماعدا باقی قالان یکجیری قوللرخی اگر لوالر
آراسنده محافظه خدمته تعیین اولنجاق کیلری و اگر جریده قبریس اطرافنی دوران
و محافظه ایچون تعیین اولتان کیلری آلیقویمده وجه و مناسب کوردوکلر کوز اوزره تعیین
ایلیوب آلیقویوب دخی اگر یکجیری قوللرمدن و اگر آلاخی و خنکچیلردن هیچ بری
قرمه طشره جیقارمیوب محافظه بایسده اقدام و اهتمام اوزره اولوب دقیقه فوت ایله سز
دیو محکم تنیه و تا آکید ایله سز. خدمتلرنده بصیرت و انتباه اوزره اولوب اعدای پدرا یک
مکر و حیللستدن غفلت ایله سز. فی ۱۹ شوال المکرم ۹۷۸

۱۹

ماغوسه قلمه سنک فتخی ایچین مصطفی باشک آلاخی ترتیبیه دائر حکم :

وزیر مصطفی باشایه حکم که

حالا درگاه معلومه مکتوب کوندروب کفار خاکسار خذلهم الله تعالی الی یوم القرار
کیلی وافر جنگی و ذخایر ایله مبالغه براق ماغوسه قلمه سنه قونوب یکریمی اوج کون
طوروب دریا یوزنده گزوب کنارده بولدقلری غارت ائدوکلری ورعایای اصلال ایلک
احتمالی اولقله مرعش بکلر بکیلرله لفقوشه حصارینک محافله سنه مظفردام اقباله به معاونت
ایچون الیقویوب و بعض امرای سپاهیلی ایله جزیره محافله سنه ارسال ایلوب حفظ
وجراست ائدیروب عاصیلی رعایایه برلشیرمیوب اما حصار ایچنده اولان مال و منال و اطفال
و عیاللرک کیلر تحمیل ایلوب رمضان المبارک یکریمی رحی کوننده اولوب کیدوب کریت
جزیره سنه اولاشدر دقلرین و حصارده نهان جنگی و براق و ذخیره قالدوغین و تکرار براق
و جنگی و ذخیره کتورمک اوزره اولدقلرین و کیلر کلیدی قلعلرین و یرمک مقرر ایدی
اما کیلر کلکله تقویت بولوب قلعلر بنالیدکلرین و سنجاق کتجداسی احمد رید محمدی اوته
بقایه کوندروب ردوسه اولاعلی خبرلر کوندردلرین و انطالیه قاضینک سکا کوندردوکی
مکتوبده رمضانک طغوزنجی کونی ردوس یکی بالی و ثولق (۱) محمد دام اعزها یکریمی درت
قطعه قدرغه ایله من قلمه سنه کلدکلری خیرین و احکام شریفه و مکاتیب ایله تنبیه اولدوغین
و اول حیوانت خالی قالمقله ایکی یاره قدرغه لری ولایتی نهی و غارت ایلوب فرار اوزره
اولدوغین و کفار کیلری دونهای هایونمدن مقدم واررسه رعایا عصبان ایدم جکلرین بلدیروب
دخی اولابده هر که تحریر و بیان اولمش ایسه نقر و قطعه معلوم شریفم اولمشدر ائدی
یراق ردوسه کوندربلیوب قلمه شیمدی به دکلن محاصره اولمش اولمشه فی الواقع کفار
خاکسار قلمه منی و یرمک مقرر اولدوغینه اشتباه و قدر . بوبایدن تقصیرات و سوء تدبیر اولمشدر
اوله اولسه ردوس و ساقزده دریا محافله سیچون اسکندریه و ردوس بکلری بالی و محمد
دام عزها ایله اولان کیلر بوجه استعمال اول جانبیه و اروپ ایرشیمک ایچون دفعه ایله احکام
شریفه یازیلوب ارسال اولدوغندن غیر قوجه ایلی یکی قی دام عزه ایله رمضان المبارک

یکرمی کونی یکرمی قطعه قدرغه ارسال اولنوب انشاالله عن قریب جزایر بکریکی
 قیودام علی دام اقباله ایله دخی زمقدار دوختی هایونم تدارک اولنوب اگر براق واکر
 سایر لوازم دن هرینه ایسته مشلرایسه ایله معجلا ارسال اولنوب اوزره اولمقین بیوردیم که وارد قنده
 یونیده کرکی کی مقید اولوب عسا کر نصرت مائری اوکات وجهله ضبط ایلیوب جزیرمک
 حفظ و حراست لازم اولان یرلری اوکات انعام ایله حفظ اندروب و عسا کر اسلامی مانوسه
 قلعه سنک اطرافدن خالی اولمایوب و بالجه اول جواننده دین مین اودولت ابد پیوند
 سعادت رهینه متلق امورده وجه و مناسب کورولدیکی اوزره بدل مقدور ایلیوب واروق
 وری حینه کتوروب کفار خاکسار دن عسا کر ظفر مائره و سایر یرلر ضرر و کزید
 ایرشدیرمیوب انوک کی کیمیلر واروب ایرشد کیمه اگر انده اولان کفار کیمیلر اله کیمه رمک
 ایله انعام مصلحته سی واهتمام اولنوب اکتفا اولنورسه جزیریه لازم اولوب ارسال اولنان
 بات وراق و سایر لوازم و مهماتی معجلا اخراج ایدوب آلوب دخی مشارالیه وریرم
 ادام الله تعالی و اجلاله یاننده اولان یوز او تور بارم کی ایکی یوز قطعه ایرشیمکه بمقدار کبی
 دخی لازم اولورسه امققدار کیمیری دخی قیودام دام اقباله ایله کوندره میز واروب مشارالیه
 ملاقی اولوب دوختی هایونم جمله یررم کلوب جمله سی یگدن و یکجهت اولوب قباح مطلق
 وقادر حق حضر اترست علوغایینه توکل و حضرت سید الانام علیه الصلو و السلامک معجزات
 کتیرم الکرکته توسل و اکرام و احباب نجابت آثارک و سایر اولیای عظامک ارواح شریفه لریدن
 استمداد ایدوب نیت غرا و جهاد و صمیم قلب و خلوص فواد ایله کفار طغیان آثارک شهاب
 هریمت فریلری هر قنده بولنورسه توکف ایلیوب اوزر لرینه واروب مقاتله و مقاتله و بخاریه
 و محاربه ایدوب عرض ناموس دین و دواته متعلق امورده وجه و مناسب کورولدیکی اوزره
 بدل مقدور وسی نامحصور ایلیولر اما اگر انده اولان بکریکیلر و امرا قوللریم ایله اکتفا
 اولمایوب موسی الیه قیودام دام اقباله ایله انده اولنوب ایله لازم و مهم اولورسه موسی الیه
 انده آلنوبوب و محافظه و سایر مهمات ایچون المیود و عک کیمیلر ردوس شجاعتی بکی احمد
 دلم عزمینی سردار ایدوب باقی قالان کیمیلر امر اقوللرمدن وجه و مناسب کورودو کیمینه
 سردار تعیین ایلیوب روحه انمعجال دوختی هایونم کیمیلرینه ارسال ایلیوب دخی انده
 اولان بکریکیلر و امرا قوللریم و سایر عسا کر مصورمه حسن استقامت و یروب کافیه
 مباشرت ایله انوک قلعه مک فتح و تسخیری و انجند اولان ملاعین خاسرینک قهر و اندمیریه
 و عسا کر اسلام و رعایا و زبانتک نظام و انتظامنه متعلق خدمات و سایر اکا متفرق لوازم

و مهمانک تدبیر و تدار کشته انواع مساعی حمله کز وجوده کتوریله و اجمله کفار خاکسار
و مرتبه هر یک قرین اولیحق اگر دو تنای هم یونک ایکی یوز پاره کیدن ریاده اولماسی ایچون
کوندرمه که اهتمام ایلکدر و اگر دو تنای هم یون ایله اولان دریابکری و قیردانلری و این
کور مشلری آلیقومایوب بویاده وجوده کتیر دیککر اهتمام الی ماشا الله صا اگر نصرت مأوره
تقویت کلی اولماغه سبب واکا کوره مشارالیه وزیرمه کوندر دیکک کیرین رارالین انتاب
ایدوت روجه استعجال کوندرمه من . فی ذی القعدة ۹۷۸

— ۱۸ —

شامین قبریه امر سر کیدن عسکرل حقیقه ایسلاجیق معاهده دایر حکم
وزیر مصطفی پاشایه حکم که

شام بکیر یکیزی سده سعاده مکتوب کوندر ووب بوندن اقدام شام تابع اولان امر
وزعما و ارباب تیاردن قبریه تعیین اولناتلر دفتر اولنوب و ایکی یوز یکیحیری دخی تعین
ایلیوب جزیره قبریه کوندرلد کدن صوگرا جزیرمدن بر امر شریب کوندریلوب و لایب
شامده ندا ایندریلوب اگر ارباب تیارو اگر یکیحیری و سائر کوکاتلر قبریه واروب
دیرلکی اولنلره ترقی اولناتلره رعایت اولنور دیو تنبیه اولنقله زعما و ارباب تیاردن ماعد
ای نفر یکیحیری قایوب حمله جزیره واروب بعلبک قضا سنده آتوریلده من الوطایفه سنک
حرکتلری اولوب تحریقه ایچون یوز نفر یکیحیری دفتر اولنوب کیدولده که محافظه
لوزر نفر یکیحیری وارمیوب جمله سی قبریه کیدوب و بونلردن غیری کیده آدم لردن دخی
یحه سی کیدوب ولایت کال مرتبه خلای قلوب عاصی عرب حرکت ایلر سه کلی اسلحه
ایلیک مقرر در جزیره مقدما کوندر بلان امر اوزعما و ایکی یوز یکیحیری دن ماعداسه
جمعیت ایچون حکم طلب ایلیوب و یلا امر کیدنلرک دیرلکلری و براسجه مملکت خلای
قلوب عاصی عرب حرکت ایلر سه کلی فساد ایلیک محقق اولدوغن عرض ایلدی امدی شام
اطراف ای اکثر عاصی عرب اولوب محافظه سی مهماندن ایکن بکیر بکی شام اقباله نک ایلان
اولدن جزیره وارمق مناسب اولمایوب بیوردم که حقیقتده اول مرتبه عسکر خلای
جزیره کچدو کنده اول جملرده کسته قلنادوغنه سنک معلوم کدر اول ملرک محافظه سی
اهم مهماندن اولمشدر عسکر خلای اول جزیره کیده چک و مدول بولدقده ساها

امیر شریعت تعیین اولان اگر امرادن و اگر رعما و ادبای تیماردن و ایکی یوز نفر یکجہ بدن
تیمہ ایلمہ سین کہ تاخیر و تراخی ایلیوب یولو برینہ واروب محافظہ خدمتندہ اولوب
و مشار الہک آدمیزدن اولوب مشار الہمی براغوب جزیرہ وارانتری الہ کتوروب
قید و بند الہ مشار الہیہ ارسال الہک باندہ انواع مساعی جملہک وجودہ کتورہ سز و خلا
جزیرہ تعیین اولمیشی امرم اولان ایکی یوز نفر یکجہ دخی مشار الہدن دفتر الہ طلب
ایلیوب کتوروب وجہ و مناسبت کوردوک اوزرہ استخدام ایلمہ سن .

دوئلما ایوالہ دائر مہمات ویزہ سی ایچون وزیر برتو باشاہ یازیلان حکم :

وزیر برتو باشاہ حکم کہ

حیلی مدد کہ اول طرفدن اخبار مسرت آثارہ مترقب و مترصد اولوب دونمای
ہایون ضرر مقروض ایلمہ حیقوق نہ محله وارد و غنکی و بالتعل نہ محلدہ اولدوغی اعدای بد
رأیک قہر و تدمیری باندہ تدارک و تدبیر نہ اولوب قلاع واجب انقلا علین قلع و مع
و مال و متال و عیالین غارت و خساراتہ نہ زماندہ مباشرت ایدہ جککیز و شمدیدن اول
طرفلرہ اگر ممالک محروسہم اطرافدن و اگر اعدای خا کسارک اجملندن واقف و مطلع
اولدینک متصلاً اعلام اولمہ سی لازم و مهم اولمشدر آمدنی بیوردمکہ دار و قدیمہ دونمای
ہایونم ایلمہ حیقوق نہ محله وار و لدی و اقدام و اہتمامکیز اوزرہ آثار مساعی مشکوردن
نہ ظہورہ کتیر یلوب تدارک و رأیکیز نہ مہمچر اولوب کفارہ زیمت شعارک اوضاع و اطواری
تک اوزردن دونمای ہایونم بقیمہ سی دخی اشبوماہ محرمک کونندہ ساہا عرب بکیر بکیمی
اولان حسن باشا دام اقبالہ و رسانہ امینی مصطفی دام محمد ایلمہ ارسال اولمشدر ان شالہ
تعالی وصول بولمیشدر و لدقدیمہ بو دفعہ دخی سنہ سابقہ قدیمہ واقع اولدوغی اوزرہ دونمای
ہایون بہودہ کتیر میوب اگر فرصت ایلمہ جزایری غارت ایتدکدر و اگر کفار خا کسارک
دونمای خسارت شعارلرین ہر قدیمہ ایلمہ تعقیب ایلیوب عسا کر نصرت انہماک جملہک
مرکوز اولان شجاعت و جلا دتدین ظہورہ کتوروب دین و دولہ لایق اولدوغی اوزرہ
باب اقدام و اہتمامہ دقیقہ قوت ایلمہ سز .

ماغوسه قلعه سنك فتحه نامور اولدوغنه دائر قیودان باشایه یازیلان حکم :
قیودان باشایه حکم که

الحاله هذه جزيرة قبريسه محصور قالان ماغوسه قلعه سنك بعناية الله تعالى فتح وتسيره
واجبده اولان ملاعين خاسرينك قهر وتدميري قصدنه ارسال اولتان دوستای هابونمده سی
باش ووغ وستردار تعیین ایلوب بیورده که داروقده سده سعادتندن سکا قوشیلان کیلری
یانکه آلوب دریایه توجه ایلوب داخی مقدمات ردوس و اسکندریه و قوجه ایلی بکری دام
عزیم ایله کوندریلان کملره ملاقی اولوب وصل اولدوغنک کی قلعه مزبوره فتح مهی
ایچون ارسال اولتان طوب وراق و طوبیچیلر و سایر لوازمی مناسب اولان محلدن جزیره
مزبوره اخراج ایلوب دستور مکرم وزیرم مصطفی باشایه تسلیم ایلوب دخی سن قرده
متعلق اولان عساکر نصرت مأثر ایله محاصره خدمتنده اولوب دوستای هابونمده رار
کسته باش ووغ تعیین ایلوب بات ویراضی ایله و جنکچی و یادونمای هابونمده متعلق مینات
ایله مرات و مکمل حسن محافظه ده اولوب عساکر منصوره ای اوکات ضبط ایلوب طشرده اخراج
ایستدیرمبوب اطراف و اکثافه تدار ایتدیروب انوک کی کفار خاکسارندن دریا یوزنده کی
کورنوب و یاخورد خیری آنورسه جناب حضرت حق جل و علایه توکل و سلطان انبیا علیه
افضل التحایه توسل ایلوب دخی دوستای هابونمده اولان اسرا و رؤسا و سایر اهل
وقوف قهرضان قیودانلریله استشاره ایلوب حسن اتفاق و اتحاد ایله یکدل و یکجهت
اولوب فرصت ال و یروب محل اقتضا ایدوکنه کوره بعناية الله تعالى سن بالذات وارمله می
اولور بوقسه محافظه باش ووغ تعیین ایلوب کسته بی قوناق ایله کوندیرمکه می اولور
اوزلرینه واروب هر نه وجهه ممکن و میسر اولورسه مشارایه وزیرم ایله وجه و مناسب
کورولدیکی اورده حسن تدارک ایلوب اعدانک دفع و رفعی و کفره تجرمنک قلع و قمع
بایسته بذل مقدور ایلوب یوز آقلقلری تحصیلنده انواع ساعی حیل و جوده کتورمه سر
و بالجمله دن مین و سایر دولت ایله پیوند سعادت فریجه متعلق جمهور امورده و لازمه
عبرت و حیمتدر حیلکنده هر کور اولان و فور شجاعت و جلادت و حسن ادرات مقتضاسنجه
ظهوره کتوروب اگر اعدای بد کردارک کیدین جزیره کتورمبوب اطراف و جوانبه

کرکی کی حفظ و حراست اختیار مکن و اگر کمیلدن طشریہ آدم اخراج اختیار میوب
کمیلر جمع لوازمی ایله مرتب و مکمل محافظه خدمتده اهتمام اوزره اولمقدور و اگر
عساکر نصرت مائری و قودانلری و ریشلری ضبط و ربط ایلوب کورجیلری کوروب
کوزتمکدر و اگر قریه متعلق عساکر ایله مترسه چیقوب وجه و مناسب اولدوغی اوزره
خدمتده بولونماقدور و بالجله اموره بذل توان و صرف قدرت ایلوب اعدا طرفندن
غفلت ایلایوب بصیرت و انباه اوزره اولوب لازم العرض اولان خصوصلری و اعدا طرفندن
واقف اولدوغک اخبار صحیحہ فی علی التوالی اعلامدن خالی اولمیه سر و مانوسه قلعه سنک
محاصره سنده بش بیک نفر یکجیری قوللرم مرتب اولمق لازمدر اگر حالا سنکله ارسال
اولان یکجیری قوللرمدر و اگر مقدما دوشمائی هایونله ایچریه کلدوکنکده اسکندریه
سجائی بکی محمد دام غزه یاننده آلیقودوغک بشیوز نفر یکجیریدر و اگر قوجه ایلی
سجائی بکی قیادام غزه ایله صکره ارسال اولان آلیوز نفر در حمله سن حاضر ایلوب دخی
مشارالیه وزیرم ادام الله تعالی اجلاله یاننده موجود اولان یکجیریلر قاج نفر ایسه مشارالیه
یاننده قبریس خدمتده حمله سن بیک نفر یکجیری اولماغه قاج نفر یکجیری الوب کیتمک
اقتضا ایدر ایسه اولمقدور نفر یکجیری فی قبریسه مشارالیه ارسال اولناحق کمیلر هنوز
کوندرلمه مش ایسه تأخیر و توقف ایلوب امر شریف واجب الانقیاد مقتضاسمنجه معجلا
ارسال و ایضالی باینده دقیقه فوت ایتوب انواع سعی و اقدام اوزره اولاسیر حضرت
حق جل و علا خیرلر میسر ایش اولوب عساکر اسلامه انواع فتح و نصرت و اعدای
لیامه اصناف مذک و نکبت مقدر ایش اوله و بالفعل اول جانیده اولان جنود سرحدینک
احوال مسرت انجاملری نه وجه اوزره اولوب بجای یات ویراقلریله حاضر و مهیا میدر
و محاصره مصالحه مباشرت اولوب مترسلر قوریلوب طوب و توفنک و سایر یراق ترتیب
و تکمیل اولمق میسر اولمش میدر نه کون محاصره یه مباشرت واقع اولمشدر و قلعه ایچنده
محصور اولان کفار دوزخ مکن و اعدای بی دینک احوال ضلالت مألوسیه نه یوزدن
تحصیل و قوف ایلدو کوز تدبیر سقامت پذیرلری نه در بالجله واقف اولدوغک اوزره مفصل
و مشروح یازوب سنده سعادتده اعلام ایلوب دخی وجه و مناسب کورولدیکی اوزره
قلعه نک فتح و تسخیری و اعدای بی دینک قهر و تدمیری خصوصلریه بذل مقدور و صرف
قدرت ایلیمه سر . فی ۵ ذی الحجه ۹۷۸

دو نایب باروت کوندردیکنه دائر برتو پاشایه یازیلان حکم :

وزیر برتو پاشایه حکم که

سده سعادتیه مکتوب کوندروب حالادوتمای هایونم کیلرند طوبخی وباروت بولندوخی
اعلام اولنیش امدی قدیم الایامدن هر کی به اوچر و قالیته لره ایکیشیر نفر طوبخی تعیین
اولنه کلوب اون بشیر قنطار باروت دخی قونلق قدیمی عادت اولنشین کیلره اگر طوبخی
و اگر باروت عادت قدیمه اوزره توزیع اولنوب ویرلش ایدی بالقعل ترسانه عامره مده
اولان کیلره اوتوزر قنطار باروت توزیع اولنوب کوندردیک اوزره در بیوردم که واروب
وصول بولمقلرندم الله اولان طوبخیلر کتخداسی کتوردوب عادت قدیمه اوزره هر کی به
تعیین اولنان طوبخیلر نیجه اولمشدر دوتمای هایونمله بیله کتمدیلرخی صکره دن ایرشیمک
اوزره میدر نه محله در اگسک آرقق سبب نه در تمام معلوم ایدنوب دخی انک کی
دوتمای هر یونمه تعیین اولنان طوبخیلردن دخی وقتی ایله ایرشیمیانلر نه محله اولوب وکیلر
اولنوغنی اسملرله یازدیروب دفتر ایلیوب عرض ایلیهس که مناسب اولنه وشمندن صکره
اولان کیلره قونیلان یاروتدن قصوری اولانلره عادت قدیمه اوزره اندن آلنوب توزیع
و تقسیم ایلیوب زیاده محکم تنبیه ایلیهس که باروتی اوکات حفظ وضبط ایلیوب بهوده یر
صایع و تلف ایلیوب لوند صالقدن زیاده حذر ایلیه لر . فی ۱۹ دی الحجه ۹۷۸

دشمن اسیرلندن آلمان معلومات کندینه تبلیغ ایدیلرک نه بولده حرکت ایتنه بی لازم کله حکم
دائر برتو پاشایه حکم :

وزیر برتو پاشایه حکم که

قدوة الامراء الکرام دولینه سنجاق بی یازیدام عزه سده سعادتیه مکتوب کوندردوکی
دلندن سؤال اولنقدنه قلعه غار دیک اوزرینه مستولی اولان کفره خجروه ک یوز باشیلری
ولندوغنی و عدوی بدرویک آلتش قطعه قدر غارلرینک اوتوز قطعه سی جزیره کور فوسده

واوتوز قطعه سی کریده دونادیلوب حاضر و آماده اولوب وندکده اولان سفینن نجوس
قراینری دخی دونادیلوب مهیا اولمده در بوزمانه دکین حاضر اولمامعه باعث سینه ماییده
مبالغه آدمیری هلاک اولمدر اول اجلدن حالیا دونملرینه یازلمعه رغبت ایدر کمنه قلیله
دیوب جواب و یروب باطله مزبوردن هر نه تقریر ایلدیه مشارالیه مکتوبنده اشعار ایش
ایسه مفصلاً معلوم شریفم و لغین سن دخی دونمای هایونم کیلریله جزیره لرین غارت اولمده
امر ایدوب و یو طر فیه اتمامه ایشان سفین نصرت مآثر دخی بوجه مسراعت ایشوب
سکا ملاقی اولیق ایچون ترسانه عامرم امینی ایله ماه بحر الحرامک غره سینده توجه
ایتدیرملک اضمیم و یت اولتمشدر پیوردم که دار وقتده سن دخی جبلت و نهسانده
مهرکوز اولان آثار جلادت و شهامتک مستطاعنه دونمای هایونده اولان عسا کر مسالین
وجود موحدین ایله معجلاً حاضر و مهیا اولمده اول که لازمه جهتله و تیرتیر وجوده
کتوروب اکر دونمای هایونم کیلریلک واکر عسا کر منصوره نک تکمیل و ترتیبی خصوصاً
دخی تدبیر ایله تدارک کوروب استمحال اوزره حاضر و مهیا بولمده بذل مقدور ایشوب
کفار خاکسارک جزیره لرین بر جهر و مناسب کوردوکت اوزره غارت و خسارت ایتدیرملک
املیچون هر کمی به ایکیش و اوچر طوب قودیروب کفره بخربه متعلق اولان جزایر لرین
اوزوب اهالیسین باجمال و خاکسار ایتدیرمکده انواع مساعی جماعه کور ظهوره کتوره سز
امیدر که خدای لایزال اعدای دین و دولته انواع نکبت و مملکت میسر و عسا کر منصوره
اصاف فتح نصرت مقدر ایش اولوب بحکم شریفم سکا نه کوندن واصل اولوب و نه تدارک
اوزره اولوب کفار بخار آتش قرار طرفلرندن نه وجهه خبرالدو شک علی التوالی آستنه
سعادتیه اعلام ایتکدن خالی اولمیه سز .

دشمن احواله داکر معلومات و رسمیه ایچون وزیر رفیع پاشایه یازیلان حکم :
وزیر رفیع پاشایه بر حکم که

حالا امیر الامراء الکرام جزایر عرب بکار بکشی علی دام اقباله سنده سعادتیه مکتوب
کوندروب حاضر اولما ایچون کوندربلان حکم هایونم واصل اولدوغین و باقعل یاسنده اولان
سفین نصرت قران ایله امر شریفم مستطاعنه حاضر و آماده اولیق اوزره اولدوغی